

6. **Етичність і точність.** Важливо уникати надмірного підсилення або спотворення позиції автора.

Переклад політичних промов є складним процесом, що вимагає балансу між точністю та прагматичною еквівалентністю. Ефективність досягається через збереження риторичних засобів, адекватну передачу емоційності та уважну культурну адаптацію. Аналіз кейсу Дональда Трампа довів, що гармонійне поєднання ритму, стилю та ідіоматичності забезпечує створення переконливого, стилістично природного й комунікативно ефективного українського перекладу.

Література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. 344 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
3. Серажим К. Д. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: [на матеріалах сучасної газетної публіцистики] : монографія. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2002. 392 с.
4. Denton R. E. Jr., Woodward G. C. Political Communication in America. New York : Bloomsbury Academic, 1998. 307 p.
5. Van Dijk T. A. Principles of Critical Discourse Analysis // The Sociolinguistic Reader. Volume 2: Gender and Discourse. – London: Arnold, 1998. – P. 367–393.

Піскун Олександра

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ОНІМОМ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА КИТАЙСЬКІЙ МОВАХ

Фразеологізми, до складу яких входить власна назва (ономастичний компонент), становлять особливий пласт у системі фразеології. Такі одиниці відрізняються тим, що онім виконує не лише номінативну функцію, а й несе глибоке культурно-символічне навантаження, відображаючи історичні, літературні або міфологічні асоціації, тієї чи іншої мови. Власна назва у складі фразеологізму перетворюється на своєрідне культурне відображення, яке активізує у свідомості мовця певний сюжет, образ чи оцінку, нерідко викликаючи алюзії на відомі події чи постаті.

Народна культура збагачена різноманітними елементами, що і в подальшому впливає на появу і різноманіття багатьох фразеологізмів, а також прислів'їв і приказок, які теж відносяться до системи цих мовних одиниць. Для всіх культур і народів це визначні події історії і визначні постаті, релігійні сюжети, літературні і міфічні персонажі. Проте розглядаючи і аналізуючи фразеологічні одиниці кожної мови окремо, можна відмітити переважні витoki утворення цих одиниць і компоненту-оніму в них. В українській мові подібні фразеологізми, особливо ті, що містять антропоніми (наприклад, Іван та його варіанти), є носіями народного гумору, іронії або етнокультурних рис, що зберігають зв'язок із фольклором і національною традицією, а також у більшості випадків концепти віри. [1] В цей ж час, китайська мова зосереджується на персонажах міфів, легенд і історії, беручи їх за основи чен'ю (чотирисимвольні ідіоми) та приказок, вкладаючи таким чином частинку історії і сюжету (історична постать Цао Цао (曹操), або легенда про місячну богиню Чан Е (嫦娥)). Звідси і постає проблематика перекладу таких оніманістичних фразеологізмів, оскільки незнання певних елементів історії і культури, ускладнює передачу закладеного сенсу і значення, який і закладений в компоненті-онімі. [4]

Переклад фразеологічних одиниць, як правильно йде за прийнятими в лінгвістиці техніками. До них відносять: 1) використання еквіваленту або існуючого аналогу; 2) використання кальки, дослівного перекладу; 3) застосування описового методу. [2, с. 245] Та у відношенні української та

китайської мов, підбір еквіваленту чи аналогу є досить ускладненим, за умови необхідності збереження власної назви. Якщо фразеологічна одиниця для кожної з цих мов є запозиченою, то як правило існує еквівалент зберігаючи всю структуру виразу (“схрiнька Пандори ” = 潘多拉魔盒(pānduōlā móhé)), але в китайській мові частіше використовується аналог де втрачається власна назва, але зберігає необхідне значення (“від Адама” = 自古以来(zìgǔ yǐlái) “з давніх часів”).

За спостережень варто відзначити, що проблематика передачі значення і культурного замислу, криється саме в бажанні зберегти всі існуючі компоненти оригіналу, що у випадку порівнюваних мов, майже неможливо. Часто перекладачі використовуються метод кальки або дослівного перекладу, при якому неознайомленому читачеві важко усвідомити сенс прочитаного. Тому в таких випадках пошук аналогів буде більш доречними, навіть якщо доведеться змінити або опустити деякі компоненти структури виразу (оніми).

В першому прикладі, розглянемо переклад китайської чен'ю, де компоненти перекладу повністю змінені, але при цьому передають емоційний підтекст закладений в оригінал. Чен'ю愚公移山(yú gōng yí shān), дослівно «Юй Гун пересунув гори», можна перекласти як “пройти і Крим, і Рим, і мідні труби”, залишивши наявність онімного компоненту (але перетворивши антропонім на топонім), або як “вставати з попелу і руїн”. В обох варіантах зберігається емоційна передача позитивних якостей (що притаманно українським фразеологізмам), зберігаючи значення про наполегливість і силу духу. [3]

У другому прикладі, передача такого емоційного сенсу і самого значення є ускладненим. “Лис Микита” використовується на позначення хитрої людини, в китайській може бути подане як 狡兔三窟 “jiǎotù sānkū” (в хитрого зайця три нори) у значенні “мати безліч лазівок, пускати в хід викрутки, викручуватися” або 狐假虎威(hú jiǎ hǔ wēi) “лисиця користується могутністю тигра”, але значення “користуватись чужим авторитетом”, не дозволяє взяти

цей відповідник і руйнує сенс оригіналу, не дивлячись на те, що “лис, лисиця” має конотативне значення про хитрість.

Переклад фразеологізмів з компонентом-онімом – це одночасно лінгвістична й культурно-історична задача. Ефективний переклад вимагає аналізу походження оніма, розуміння його конотативного потенціалу в обох мовах та зваженого вибору стратегії.

Література

1. Мілева І. В., Ходаківська М. О. Фразеологізми з компонентом-онімом: семантико-граматичний і культурно-специфічний аспекти. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 1, № 2. С. 45–49. URL: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.2-1/08> (дата звернення: 02.11.2025).
2. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства : Підручник. Київ : Акад., 2006. 336 с.
3. Комлик Н. Ю. Лінгвальні вияви української ментальності у фразеологізованих сурядних словосполученнях. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Т. 1, № 26. С. 60–63. URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.26.1.11> (дата звернення: 02.11.2025).
4. Перепадя Д. О., Крисало О. В. Компаративний аналіз китайських і англійських ідіом та проблеми їх перекладу українською мовою. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2024. № 6 (365). С. 19–25. URL: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-6\(365\)-19-25](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-6(365)-19-25) (дата звернення: 02.11.2025).

Побережна Аліна

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ PARTIKELN В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ